Maa- ja metsätalousministeriö

Hallituksen esitys laiksi eläinten hyvinvoinnista ja Kissakriisi hallintaan-kansalaisaloite

MmV vastinekuuleminen 12.1.2023

Erityisasiantuntija Tiina Pullola

Maa- ja metsätalousministeriö

MMM vastine

- Vastineessa käsitellään HE 186/2022 vp ja KAA 2/2021 vp keskeisimpiä asiantuntijapalautteessa esiin nousseita kokonaisuuksia
- Hallituksen esityksen käsittelyyn yhdistettyjä laki- ja toimenpidealoitteita käsitellään vastineessa vain siltä osin, kuin liittyvät näihin kokonaisuuksiin
- MMM ehdottaa joitain teknisiä korjauksia lakiehdotuksiin

Parsinavetat, jaloittelu, laidunnus

- Useat lausunnonantajat esittävät **siirtymäaikaa parsinavetoista luopumiseen** (Animalia, Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, Ruokavirasto, SEY, Suomen Eläinlääkäriliitto, Suomen Valvontaeläinlääkäreiden Liitto, TEHVNK)
- Useat lausunnonantajat toivovat **lehmille ja hiehoille / kaikille naudoille enemmän jaloittelua ja laidunnusta** (Animalia, eläinsuojeluasiamies, HY ELTDK, Suomen Eläinlääkäriliitto, SEY)
- MTK ja maitovaltuuskunta ehdottavat muutosta HE:n liitteenä olevaan valtioneuvoston asetusluonnokseen: **parsilehmien ja –hiehojen 90 päivän jaloitteluvelvoite pitää voida toteuttaa kokonaisuudessaan laidunkaudella**

Parsinavetat, jaloittelu, laidunnus: MMM vastine

- Ministeriö ei kannata siirtymäajan säätämistä toiminnassa olevista parsinavetoista luopumiselle
- Ministeriö kannattaa MTK:n ja Maitovaltuuskunnan ehdotusta jaloitteluvelvoitteeseen liittyen ja muuttaa ehdotustaan:
  - Ehdotetusta 90 päivästä vähintään 60 päivää tulee sijoittua laidunkaudelle, loput 30 päivää voivat sijoittua joko laidunkaudelle tai sen ulkopuolelle
  - Kaikilla parsinavetoilla ei ole jaloittelutarhaa, eikä voida velvoittaa sellaista rakentamaan. Jaloittelu tulee voida toteuttaa myös laitumella.
- Ministeriö ei näe mahdollisuutta säätää laidunnusvelvoitetta toiminnassa oleville navetoille (navetan yhteydessä ei välttämättä ole laidunmaata)
- Jaloittelun ja laidunnuksen lisäämistä tuetaan hyvinvointikorvauksen ja investointituen keinoin

Porsitus- ja tiineytyshäkit

- Useat lausunnonantajat esittävät **siirtymäaikaa porsitushäkeistä luopumiselle** (Animalia, Eläinten hyvinvointikeskus, HY ELTDK, Ruokavirasto, Suomen Eläinlääkäriliitto, SEY, Suomen Valvontaeläinlääkäreiden Liitto). Animalia esittää, ettei olemassa olevia porsitushäkkejä saisi peruskorjata.
- Animalia, SEY ja Suomen eläinoikeusjuristit esittävät **tiineytyshäkkikiellon siirtymäajan lyhentämistä**
- Atria, HKScan ja Snellman pitävät tärkeänä, että porsitushäkit saadaan käyttää elinkaarensa loppuun. Elintarviketeollisuusliitto ja SLC ehdottavat **tiineytyshäkkikiellon siirtymäajan pidentämistä** 15 vuoteen. Suomen Sikayrittäjät ehdottavat, että **siirtymäaika poistetaan ja sen sijaan kielletään uusien tiineytyshäkkien rakentaminen**.

Porsitus- ja tiineytyshäkit: MMM vastine

- Ministeriö ei näe tarvetta muuttaa ehdotusta annettujen lausuntojen perusteella
- Mahdollisimman nopeaa siirtymää kohti häkitöntä tuotantoa tuetaan hyvinvointikorvauksen ja investointituen keinoin
- Emakoiden häkissä pidon kielto siirtymäajalla on osa EU:n eläinten hyvinvointilainsäädännön uudistusta. EU:n asetusehdotus valmistumassa 2023 loppuun mennessä.

Jatkuvan juomaveden vaatimus

- Lausunnonantajat kannattavat vaatimusta yleisesti
- Esitetään
  - **Poikkeusten poistamista, vähentämistä, tutkittuun tietoon perustumista** (Animalia, Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, HY ELTDK, TEHVNK, SHEHVNK)
  - **Siitoseläimenä pidettävien turkiseläinten siirtymäajan lyhentämistä** (Animalia, SEY)
  - **Uusia poikkeuksia jatkuvan juomaveden vaatimukseen**: karitsointi- ja poikimiskarsinat, väliaikaisjärjestelyt, ulkotarhat, kaikki ulkokoirat (Elintarviketeollisuusliitto, MTK, Suomen Lammasyhdistys, Suomen Kennelliitto, Suomen Koirankasvattajat)

Jatkuvan juomaveden vaatimus MMM vastine

- Ministeriö ei näe tarvetta muuttaa ehdotusta annettujen lausuntojen perusteella
- Vedentarve lisääntyy, kun eläimen maidontuotanto käynnistyy poikimisen/karitsoinnin myötä
- Jatkuvan vedensaannin vaatimus koskee vain eläimen pysyvää pitopaikkaa, ei esim. ulkotarhaa, jossa eläin ei vietä suurinta osaa vuorokaudesta
- Ammattimaisia rekikoiratarhoja koskeva poikkeus ei ole suoraan verrattavissa seura- ja harrastuskoirien pitoon

Porsaiden kirurginen kastraatio

- **Kieltoa kiitetään**, toisaalta toivotaan **lyhyempiä siirtymäaikoja** (Animalia, Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, HY ELTDK, SEY, Suomen Eläinlääkäriliitto)
- Atria, HKScan, Snellman kiinnittävät huomiota kiellon aiheuttamiin haasteisiin ja esittävät useita ei-lainsäädännöllisiä toimia
- Elintarviketeollisuusliitto **vastustaa kieltoa**. MTK ja SLC suhtautuvat siihen kriittisesti.

Porsaiden kirurginen kastraatio
MMM vastine

- Ministeriö ei näe tarvetta muuttaa ehdotusta annettujen lausuntojen perusteella
- Esitetyt siirtymäajat tarpeen
- Kirurgisesta kastraatiosta luopuminen on iso muutos, myös paikallispuudutuksen käyttöön otto edellyttää koulutuksen järjestämistä ja eläinlääkelainsäädännön muutosta
- Kastraatiotyöryhmä laatimassa käytännön suunnitelmaa siirtymäaikana tarvittavista toimenpiteistä, esim. koulutuksen järjestäminen

Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminta

- Useat lausunnonantajat **ehdottavat toimintaa luvanvaraiseksi** ilmoituksenvaraisuuden sijaan (Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, Korkeasaaren eläintarha, LSSAVI, Suomen Valvontaeläinlääkäreiden Liitto, Ähtärin eläinpuisto)
- Suomen Eläinlääkäriliitto ja YM pitävät ilmoituksenvaraisuutta selkeänä parannuksena

MMM vastine:

- Ministeriö ei näe tarvetta muuttaa ehdotusta annettujen lausuntojen perusteella
- Ilmoituksenvaraista toimintaa voidaan valvoa ja havaittuihin epäkohtiin puuttua

Kilpailueläinlääkärin tehtävät

- Useat lausunnonantajat **ehdottavat, että kilpailueläinlääkärin tulisi olla viranomainen** (Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, SHEHVNK, SEY, Suomen Eläinlääkäriliitto, MTK (osin), Suomen eläinoikeusjuristit)
- Hippoksen mukaan kilpailueläinlääkärin päätösvaltaa kilpailutapahtuman eläinsuojeluvalvojana ei tulisi vähentää nykyisestä

Kilpailueläinlääkärin tehtävät MMM vastine

- Ministeriö ei puolla ehdotusta siitä, että kilpailueläinlääkärin tulisi olla viranomainen
- Voimassa oleva järjestelmä, jossa yksityiset kilpailueläinlääkärit käyttävät merkittävää julkista valtaa vailla viranomaisasemaa, ei täytä PL 124 §:n vaatimuksia -> muutettava
- Viranomaiset eivät riitä valvomaan eläinkilpailuita, yksityiseläinlääkäreiden valtuutus lisäisi hallinnollista taakka ja saattaisi vaikeuttaa eläinkilpailuiden järjestämistä -> päädyttiin järjestäjän omavalvontaan
- Kilpailueläinlääkäri hyvinvoinnin asiantuntija, velvollisuus ilmoittaa järjestäjälle epäkohdista -> järjestäjän toimittava -> ellei toimi, kilpailueläinlääkärin ilmoitettava viranomaiselle
- Halutessaan järjestäjä voi delegoida valtaansa suoraan kilpailueläinlääkärille, jolloin tämä voi esim. suoraan kieltää eläimen osallistumisen kilpailuun

Tainnuttamatta teurastuksen kielto

- Useat lausunnonantajat **kannattavat ehdotettua tainnuttamatta teurastuksen kieltoa** eläinten hyvinvointiin vedoten (Animalia, Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, LUKE, Maitovaltuuskunta, MTK, SEY, Siipikarjaliitto, Suomen Eläinlääkäriliitto,TEHNVK)
- Lakialoite 10/2021 vp
- Suomen Juutalaisten Seurakuntien Keskusneuvosto ja Suomen Muslimifoorumi **vastustavat kieltoa ja pitävät sitä kiellettynä uskonnonvapauden rajoittamisena**

MMM vastine:

- Ministeriö ei näe tarvetta muuttaa ehdotusta annettujen lausuntojen perusteella

Positiivilistat ja niiden muuttaminen

- Esitetään **vesipuhvelin poistoa tuotantoeläinten positiivilistalta** (Animalia, SEY, Suomen Valvontaeläinlääkäreiden Liitto)
- Esitetään myös **maidontuotannon sallimista vesipuhveleilla** (MTK, Suomen vesipuhveliyhdistys)
- Esitetään **turkiseläinlajien poistamista tuotantoeläinten positiivilistasta** (Animalia, SEY, Suomen Luonnonsuojeluliitto, Suomen Eläinlääkäriliitto)
- Toimenpidealoitteet 23/2021 vp, 109/2020 vp, 80/2020 vp
- Fifur **kannattaa turkiseläinlajien luetteloa positiivilistassa**
- Ruokavirasto, Eläinten hyvinvointikeskus, Animalia ja SEY kiinnittävät huomiota positiivilistojen muuttamismenettelyyn ja poikkeuslupamenettelyyn

Positiivilistat ja niiden muuttaminen MMM vastine

- Ministeriö ei näe tarvetta muuttaa ehdotusta annettujen lausuntojen perusteella
- Tuotantoeläinlistalle ehdotettu ne eläinlajit, joita pidetään tuotantoeläimenä
- Kansalaisilla mahdollisuus esittää listalle uusia lajeja
- Poikkeuslupamenettely mahdollistaa joustavuuden yksittäistapauksissa

Eläinten hyvinvoinnin valvonta virka-ajan ulkopuolella

- Poliisihallitus, Tulli ja Ruokavirasto toivovat, että **kiireellinen eläinten hyvinvointivalvonta järjestettäisiin myös virka-ajan ulkopuolella**

MMM vastine:

- Voidaan tarkastella uudestaan, jos ympäristöterveydenhuollon tehtävät siirtyvät hyvinvointialueille 2026 alusta alkaen

Eräät muut ehdotukset

- **Lautakunnan perustaminen tekemään linjauksia hyvinvointilainsäädännöstä ja valvonnasta**

MMM vastine: ei tarpeen, viranomaisten tehtävänä mm. valvonnan ohjaus, lisäksi Ruokavirastossa VILHA ja sidosryhmätapaamiset

- **Eläimen omistajan oikeus avustajan käyttöön kirjattava lakiin**

MMM vastine: olisi päällekkäistä sääntelyä

- **Tuotantotiloille tunkeutumisen kriminalisointi eläinten hyvinvointilaissa**

MMM vastine: olisi päällekkäistä sääntelyä

Lain voimaantulo

- Ruokavirasto ehdottaa, että **laki voimaan vasta 1.1.2024**
- Kesken vuotta vaihtuva lainsäädäntö aiheuttaa suuria ongelmia valvontaan ja sen ohjeistukseen, valvonta- ja tukisovellusten muutos ei onnistu kesken vuoden

MMM vastine:

- MMM kannattaa Ruokaviraston ehdotusta.

Kissakriisi hallintaan -kansalaisaloite

Vaaditaan

- **kissojen hallitsemattoman lisäännyttämisen säätämistä lainvastaiseksi**
- **kaikkien kissojen tunnistusmerkintää ja rekisteröintiä**

MMM vastine:

- MMM ei näe tarvetta muuttaa ehdotettua hallituksen esitystä kansalaisaloitteen takia.
- Ehdotettu 25 §: nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen estettävä
- Kissojen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti pakolliseksi vuoden 2026 alusta alkaen

